

CSETE ÁGNES – M. TORONYKŐY MÁRTA

**A Csongrád megyei tanyaprogram
elmúlt tizenhét esztendejének
szakmai tapasztalatai, jövőbeni lehetőségei**

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság 1997-ben az országban az elsők között dolgozta ki külterületi biztonsági programját, amely sok változáson ment át az elmúlt években. Az utóbbi másfél esztendő több szempontból is meghatározó terminusnak számít a projekt életében. Ennek alapja, hogy a *Csongrád megyei összefogás az áldozattá válás megelőzése és az áldozatsegítés érdekében* TÁMOP 5.6.1.C-11/2. pályázat sikeres elbírálásban részesült. A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság e projektben konzorciumi tagként vesz részt, vállalt szakmai programja pedig teljes egészében a külterületi biztonság fokozását célozza. A másik fontos momentum, hogy a tanyaprogram mint Magyarország közösségi rendészet terén végzett bűnmegelőzési „jó gyakorlata” 2013-ban meghívást kapott *A helyi rendészeti tapasztalatok megosztása Európában (Sharing Experience in Local Policing in Europe; SELPE)* elnevezésű európai uniós program keretében Valenciába, majd Szófiába, a SELPE zárókonferenciájára.

Mindez jó alkalmat ad arra, hogy a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányságon folyó bűnmegelőzési tevékenység rendszerében vizsgálva áttekintsük a külterületi biztonsági program kialakításának hátterét, a megvalósult projekt elemeit, fejlődési szakaszait, az innováció lehetőségeit.

Biztonságérzet, közbiztonság, prevenció

A fenyegetéstől, bántódástól való mentesség, a biztonság érzése az ember alapvető szükséglete és folyamatos igénye. Az egyén elemi elvárása, hogy mind makro-, mind mikrokörnyezeti szinten biztonságban érezze magát. A szubjektív biztonságérzet tulajdonképpen objektív tényezők által kiváltott benyomás, amelyet egyebek között pszichés, szociális, gazdasági, politikai tényezők befolyásolhatnak, valamint meghatározó szerepet játszanak a társadalmi együttélés rendjével kapcsolatos hatások, így a közbiztonság mindenkori helyzete is.

A *közbiztonság* a biztonság egyik jól elkülöníthető szegmense. A nemzetközi kutatásokat tükröző modern európai felfogás szerint olyan kollektív társadalmi termék, amely az egyének és a közösségek tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességei és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki. Mindezek alapján a közbiztonság jogi tárgyként védendő értékek összességét jelenti, amelyet a demokratikus jogállamok államacélként határoznak meg.¹ A közbiztonság helyzetét szintén különböző egymással összefüggő tényezők befolyásolják, így például a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás, vagy éppen a prevenció tevékenység hatékonysága. A közbiztonság megteremtésében tehát a bűnmegelőzésnek is meghatározó szerepe van, hiszen kizárólag büntetőjogi eszközökkel nem lehet orvosolni a felmerülő problémákat. Szükség van egyebek között olyan ösztönző programok, technikák intézményesítésére, amelyek hatással vannak a társadalom önvédelmi mechanizmusainak kialakítására, formálására is.

Az Európai Unió Tanácsa 2001. májusi döntése értelmében bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, valamint az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása. Ez történhet a bűnokok és -alkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A Csongrád megyei tanyaprogram megszervezése, elemeinek kialakítása és fejlesztése, a konkrét feladatok meghatározása is az előbbiek figyelembevételével történt. A munka során a megfelelő jogi eszközök alkalmazása, a vonatkozó előírások mellett a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság programkoordinátori szerepet is betöltő bűnmegelőzési osztálya folyamatosan figyelemmel kíséri az aktuális bűnügyi helyzet alakulását, felhasználva az elemző-értékelő munka eredményeit. Kiemelt figyelmet fordít a helyi adottságokra, a lakosságtól érkező visszajelzésekre, az egyes települések, népcsoportok, közösségek igényeire. Mindezek mellett építünk a XXI. századi média szerepére, hatására, és igyekszünk a lehető legteljesebben kihasználni a különböző együttműködési lehetőségeket is.

---

¹ Finszter Géza: A rendészeti szervek működésének jogi alapjai. Rendőrtisztítói Főiskola, Budapest, 2008, 25. o.

Csongrád megye bemutatása; a környezeti elemek közbiztonságra gyakorolt hatása

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság illetékességi területén folyó rendőri munkát, így a bűnmegelőzési tevékenységet alapvetően meghatározza uniós tagságunk, az aktuális társadalmi-gazdasági viszonyok alakulása, valamint a megye földrajzi fekvése, e tényezők hatással vannak a bűncselekmények számának és struktúrájának alakulására, a speciális beavatkozási területek meghatározására is. Csongrád megye a Dél-alföldi régió közepén, fontos közlekedési és kereskedelmi útvonalak metszéspontjában fekszik, jelentős kulturális, közoktatási, egészségügyi és tudományos központ. Lakosainak száma a 2011. évi népszámlálás adatai szerint 418 ezer. Hatvan településéből kilenc városi státusban van, ezzel az ország második legurbanizáltabb megyéje. Mindeközben a lakosok mintegy tizede (9,4 százalék) külterületen, főként lakóhely és gazdálkodás céljára épült tanyán él.

Fontos tényező, hogy a megyehatár egy része államhatár, amely egyben a schengeni övezet határa is. A megközelítőleg 130 km-es szakaszon jelenleg három határrendészeti kirendeltség működik (Szeged, Kiszombor, Nagylak), valamint hat rendőrkapitányság látja el szolgálati feladatait.

A határok közelsége miatt jellemző, hogy a külföldi elkövetők sokszor már a bűncselekmény észlelése előtt elhagyják az országot. Emellett a jogellenesen Magyarországra belépő, itt tartózkodó és az országban munkát vállaló személyek kiszűrése, az illegális migrációhoz kapcsolódó egyéb jogellenes cselekmények elleni hatósági fellépés is főként a határ menti megyékben, így Csongrádban történik.

Bűnügyi helyzet

Bűnügyi fertőzöttség tekintetében Csongrád megye országosan a középmezőnyben helyezkedik el. Ebben a gazdasági és társadalmi okok mellett szerepet játszik a földrajzi elhelyezkedés (a határ közelsége), a településszerkezet és az elérhető-megszerezhető javakhoz való relatíve könnyebb hozzáférés is (kevésbé védett külterületi ingatlanok, mezőgazdasági tárolásra használt épületek), ennek következményeként egyes települések illetékességi területén gyakoribbak a vagyon elleni bűncselekmények, főként a kisebb értékre elkövetett lopások.

A külterületi program 1997-es elindításában az előbbieket mellett olyan bűnügyi szempontból meghatározó jelenségek (például bűnözői csoportok

közötti nyílt konfrontáció, amelynek színtere a közterületre helyeződött) is szerepet játszottak, amelyek a lakosság széles körében keltettek nyugtalanságot. A megváltozott viszonyok és elvárások új stratégiai célkitűzések megfogalmazását igényelték.

2009-ben a tanyaprogram jelentős átalakítására került sor, ezt legfőképpen az indulás óta eltelt tizenkét esztendőben bekövetkező változások, így a gazdasági válsághoz kapcsolódó elszegényedés, egyes társadalmi rétegek és csoportok leszakadása, ezzel összefüggésben a bűnelkövetési módok, magatartások és bűnözési formák átalakulása, a bűnmegelőzési tevékenységre vonatkozó új igények megjelenése indokolta. Napjaink tapasztalatai szerint a csökkenő toleranciaszint a bűnözés agresszívabbá válását, egyes erőszakos, garázda jellegű jogsértések számának emelkedését idézte elő. A mobilizáció növekedésével az utazó bűnözés felerősödése és a környezet fokozódó közömbössége is befolyásolja a jogsértések számának alakulását, e tényezőknek szintén szerepük van a megyében folyó rendőrségi prevenciók tevékenység, így a tanyaprogram végrehajtásához kapcsolódó feladatok folyamatos megújításában.

A megyére alapvetően a tradicionális bűncselekményfajták, azon belül a *vagyon elleni jogsértések* (elsősorban lopások) nagyobb számú előfordulása jellemző, bár 2013-ban e bűncselekmények esetében 16 százalékos visszaesést tapasztaltunk. A konkrét eseteket vizsgálva kitűnik, hogy a megyeszékhelyen magasabb a gépjárműfeltörések, illetve a közintézményekben, szórakozóhelyen, kereskedelmi egységekben történő lopások száma, míg vidéken az alkalmi lopások mellett a besurranásos, valamint a trükkös és a terménylopás a jellemző. Az elkövetés fő motivációjaként jelentkező anyagi haszonszerzés a készpénz, ékszer és műszaki cikk mellett egyre gyakrabban a mindennapi megélhetés során közvetlenül hasznosítható cikkekre, így élelmiszerre és különféle használati eszközökre irányul. A feladatok tervezése, a külső kommunikáció irányainak meghatározása során figyelembe kell venni azt is, hogy a vagyon elleni deliktumoknál a sértetti közrehatás szerepe is meghatározó lehet (az alkalmi és besurranásos lopások esetében ilyen az óvatlanság, a kellő körültekintés hiánya, a betöréses lopások esetén a szükséges vagyonvédelmi intézkedések elmulasztása, ami fokozottan jelentkezik a kisebb településeken, illetve a külterületi – sok esetben lakatlan – ingatlanok esetében). Az idős sértetteket (arányuk az ismert természetes sértettek mintegy egyötöde) a vázoltakon túlmenően fizikai kiszolgáltatottságuk, túlzott bizalmuk, egyes esetekben hiányos ismereteik (közszolgáltatók, hivatalos szervek működési rendjéről, igazoló okmányaik formájáról, tartalmáról) is könnyű célponttá tehetik. Emellett anyagi helyzetük, tájékozat-

lanságuk, hiányos technikai ismereteik is behatárolják az általuk alkalmazott vagyónvédelmi eszközök körét, ami ugyancsak hozzájárul ahhoz, hogy áldozattá válás szempontjából a veszélyeztetett csoportba tartoznak.

Mint az előbbiekből is kitűnik, a megyében folyó bűnmegelőzési munka tervezésénél több szempontból is fontos tényező a *külterületen élők* (közöttük nagy számban idős, magányos emberek) viszonylag magas aránya, illetve specifikumaival maga az alföldi tanyavilág. Ez meghatározó egyebek között az egyes bűncselekménytípusok számát, az elkövetési magatartások, módszerek, helyszínek alakulását és nem utolsósorban az áldozattá válás esélyeit tekintve. A településtípus közbiztonsági szempontból a veszélyeztetettek közé tartozik. A veszélyeztetettség összességében enyhén emelkedő adatokban tükröződik vissza (2006 és 2013 között 316, 377, 279, 311, 365, 345, 379, illetve 224 bűncselekmény történt külterületen).

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési tevékenysége

A bűnmegelőzési munka célkitűzései

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályának alapvető célja, hogy a szakmai feladatokat mind színvonalasabban végrehajtó egységként, a tevékenység szolgáltató jellegének erősítése mellett kellő figyelmet fordítson a bűnmegelőzésből fakadó lehetőségekre, és hatékonyan kezelje a társadalomra ható krízishelyzetek kriminalisztikai következményeit.

A kiemelt kockázatú csoportokhoz tartozók áldozattá válásának megelőzése érdekében – különös tekintettel az idősek, a gyermek- és fiatalkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények számának csökkentésére, a külterületen élők szubjektív biztonságérzetének növelésére – az aktualitásoknak megfelelően folyamatosan megújítani törekszünk szakmai tevékenységünket, minél hatékonyabban felhasználva a különböző kommunikációs lehetőségeket, a média tájékoztatásban betöltött szerepét, szemléletformáló hatását. Mivel a tapasztalatok szerint mind az állampolgárokat, mind a közbiztonsági szféra egyes résztvevőit érintően szükség van bizonyos szemléletváltásra, a propagandatevékenység mellett kiemelt figyelmet fordítunk az érintettek felkészítésére, szakmai (tovább)képzésére is. Az állampolgárokkal való közvetlen kapcsolattartás jegyében lakossági rendezvényeinkkel erősítjük a rendőrség szolgáltató jellegét, a bűncselekményekre reagáló reaktív megközelítés mellett a megelőzést célzó proaktív szemléletet.

Feladatok és programok

A rendőr-főkapitányság *saját programjai* közül kiemelkedik az általános bűnmegelőzési ismeretek közvetítésére létrehozott *TINI-KÉK oktatási modell*, a drogrevenzióval foglalkozó *2D – DrogDimenziók*, valamint a hátrányos helyzetű, illetve speciális nevelési igényű fiatalokat megcélzó *Esélyegyenlőségi foglalkozás*.

2010-ben indult útjára a *Lépésről lépésre – együtt a biztonságért* program, amely mára az egyik legfontosabb projektté nőtte ki magát, szakmai elismerésként pedig az Európai Bűnmegelőzési Hálózat tagállamok számára kiírt versenyén 2011-ben Magyarországot képviselhette. A 12 + 1 tablóból álló kiállításához kapcsolódó előadásokon a bűn- és baleset-megelőzési témák között részletesen foglalkozunk például az áldozat- és ifjúságvédelem, a legális és illegális drogok, a közlekedés- és vagyonsbiztonság, valamint az iskolai erőszak témakörökkel is. A tablók egy része a külterületi prevenció munka során is felhasználható.

Fontos feladatunk a leendő pedagógusok szervezett körülmények között történő felkészítése is. Ennek megfelelően tizennegyedik éve hirdetjük meg kreditpontot érő féléves *kriminálprevenció kurzusainkat* a felsőoktatásban részt vevő hallgatók számára a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi és Juhász Gyula Pedagógusképző Karán. A drogrevenzió tantárgy anyagát a pedagógusképző kar hallgatóinak állítottuk össze, az általános bűnmegelőzési ismeretek tárgyat mellettük az egyetem bölcsészhallgatói is felvehetik. Az előadásokon olyan témákkal kapcsolatban szerezhetnek ismereteket, amelyeket reményeink szerint hivatásuk gyakorlásakor és a mindennapi életben is jól hasznosíthatnak majd.

A külterületen élők biztonságának fokozása érdekében végzett munka egyik célcsoportja az időskorúak. Az áldozattá válás szempontjából a fiatalokhoz hasonlóan kiemelt kockázatú csoportot jelentő hatvan év felettiak közvetlen megszólítása érdekében a *Nagyszüleink biztonsága* elnevezésű, szépkorúaknak szóló programot az időügyi tanácsok vezetőinek bevonásával a megyében működő nyugdíjaskluboknak is ajánljuk. Ez akár kapcsolódhat más rendezvényekhez (például lakossági fórumokhoz) is. Középpontjában főként áldozatvédelmi és vagyonsvédelmi programok, illetve az érintett korosztály számára jól hasznosítható előadások, bemutatók állnak.

Tájékoztató, figyelemfelhívó anyagaink körét, például *Bárka bűnmegelőzési kiadványsorozatunkat* folyamatosan bővítjük. A tematikus szóróanyagok mellett a tanyaprogramban is szerepet játszó *Közbiztonsági kártyáink* négy

(óvodás, általános iskolás, középiskolás, felnőtt) korosztály számára készültek el, megjelenítve a krízishelyzetben legfontosabb telefonszámokat és prevenció információkat.

Napjaink követelményeinek megfelelően a munka kiemelt részét adja a *pályázati tevékenység*. Az elmúlt években több sikeres pályázatot is készítettünk, ami egyebek között lehetővé tette a tanyaprogram átalakítását, bővítését is.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által még 2011-ben meghirdetett TÁMOP 5.6.1.C-11/2, *Csongrád megyei összefogás a bűnmegelőzés és az áldozatsegítés érdekében* című pályázatra benyújtott projektterv 2012-ben részesült kedvező elbírálásban. A pályázatban a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság konzorciumi tagként vesz részt. A 2012 őszén indult és két esztendőn át tartó projekttel a főkapitányság kifejezetten a tanyaprogram fejlesztését tűzte ki céljával.

A Belügyminisztérium által 2011-ben kiírt *Együtt a biztonságért* pályázatra a rendőr-főkapitányság négy rendőrkapitányság (Szeged, Kistelek, Szentes, Szeged) együttműködésével, valamint a katolikus, református és evangélikus egyház támogató közreműködésével állította össze prevenció programját.

A pályázat a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya, továbbá a rendőrkapitányságok, határrendészeti kirendeltségek szakmai elképzelése és igénye alapján, Szeged, Mórahalom, Hódmezővásárhely, Szentes, Kistelek város által nyújtott önerővel, valamint három és fél millió forint elnyert pályázati összeggel valósulhatott meg. A program a megyében élő lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében közösségi programok, közbiztonsági napok, továbbképzések szervezésében, elektronikus prevenció tananyag készítésében, többnyelvű információs kiadványok szerkesztésében, Szeged megyei jogú város által támogatott interaktív webfelület (www.bulisbiztonsag.hu) létrehozásában, bűnmegelőzési kisfilm forgatásában öltött testet. A *Bulis biztonság* honlap 2012 novemberében nonprofit kategóriában elnyerte a Magyar Marketingszövetség Év honlapja 2012 díját.

A TÁMOP 5.6.1.B-12/2, *A bűnmegelőzés szempontjából kiemelten fontos bűnelkövető vagy bűnelkövetés szempontjából veszélyeztetett gyermek- és fiatalokorúak segítése* elnevezésű pályázatra a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság ugyancsak konzorciumi tagként nyújtott be közös pályázatot Mórahalom Városi Önkormányzattal, ez szintén kedvező elbírálásban részesült 2013 tavaszán.

Figyelembe véve, hogy a bűnmegelőzés társadalmi feladat, rendkívül fontos az abban feladattal bírók és szerepet vállalók aktív összefogása. Ennek

érdekében a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya különböző programjai és projektjei mellett évről évre igyekszik bővíteni az úgynevezett *Bárka csoport*, azaz mindazon együttműködők körét, amelyek egymás szakmai munkáját segítve és kiegészítve közösen lépnek fel a megelőzés érdekében. A *bárka-szellemiség* az összefogás, a segítő szándék szimbólumaként mára olyan hívószóvá vált, amelynek égíse alatt a megye számos társ- és civilszervezete folyamatos információcserén alapuló szakmai munkát tud végezni a lakosság objektív biztonságának és szubjektív biztonságérzetének megteremtéséért, fokozásáért. Ennek egyik kiemelkedő példája a megyei tanyaprogram, ahol a rendőrség és a társszervek munkatársai, hivatalos és közfeladatot ellátó személyek, valamint civilek működnek együtt a kitűzött célok megvalósítása érdekében.

A tizenhét éves Csongrád megyei tanyaprogram

A tanya – mint „Az alföldi városok és falvak határában szétszórtan álló, rendszerint egy lakóépületet és néhány hozzá tartozó gazdasági épületet magába foglaló, paraszti használatú állandóan lakott magános telep”² – a kezdetektől a leghátrányosabb helyzetű településtípusok közé tartozott.

Mint azt dr. Csátári Bálint geográfus, a Nagyalföld társadalmi földrajzána kutatója megfogalmazta: „A magyar alföldi tanyarendszer nem csak a magyarok, hanem a külföldi szakértők szerint is a világon egyedülálló településforma. Olyan tartozéktelepülés rendszer a mezővárosok körül, amely a török után, a földterület birtokbavétele nyomán a 19. század utolsó évtizedeiben virágzott ki. Különbözött egymástól a szegedi, a kecskeméti, a félegyházi tanyarendszer, nem beszélve a nagykun, a Debrecen környéki, vagy a szabolcsi tanyavilágról. Az ötvenes évek fordulóján 1-1,2 millió ember élt tanyán. Ez az ország akkori népességének legalább a tizede volt az Alföldön, illetve a Dél-Alföldön az arány 25-30, sőt 50 százalékot is elérte.”³ A legutóbbi, 2011. évi népszámlálás KSH-adatai szerint Csongrád megyében 39 125-en élnek külterületen, ez a megye lakosságának 9,4 százaléka.

A tanya a bűncselekmények elkövetésének szempontjából is speciális életter, ahol a bűnszéd, a segítség messze van, a vagyónvédelmi eszközök,

² Magyar Néprajzi Lexikon. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982, 184. o.

³ Pekár István: Elfeledett tájakon I. Az alföldi tanyavilág. Magyar Szemle, 2005/1.

rendszerek gyakran hiányosak vagy hiányoznak, a lakosság nehezen mozog, az elkövetők viszont általában könnyen el tudnak menekülni a helyszínről.

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság 1997 nyarán – figyelemmel a térség speciális külterületi adottságaira, az ott bekövetkező dominánsan vagyron elleni bűncselekményekre – egyedi prevenció program indítását határozta el *tanyaprogram* néven. Ennek mozgatórugója a körzeti megbízott, akire mint a település közbiztonságát, bűnügyi helyzetét leginkább ismerő, a közösség bizalmát élvező, a lehetséges együttműködőket összefogó, koordinatív feladatot (civil hírlánc; tanyai összekötő) ellátó hivatalos személyre kiemelt feladat hárul.

A rendszer további elemei e (közösségi) rendőr tevékenységére épülnek, így például a külterületi járőrszolgálat irányítása, valamint a begyűjtött információk továbbítása a felvetődő problémákat komplexen kezelő grémiumhoz, a Tanyakabinethez.

A tanyaprogram indulása Csongrád megyében – az útkeresés évei

Az egyes szolgálati ágak kölcsönös együttműködésére épülő program indításához kapcsolódva 1997-ben a tanyán élő lakosság szubjektív biztonságérzetének feltérképezése *kérdőíves felmérés* formájában kezdődött meg, e munka valamennyi helyi rendőri szerv külterületi illetékességi területére kiterjedt. A felmérés egyebek között a következő kérdésköröket érintette:

- Hogyan gondolkodnak/vélekednek a tanyán élő emberek a saját biztonságukról, védelmükről?
- Milyen kapcsolati/környezeti lehetőségeik vannak a biztonságérzet megteremtéséhez?
- Mit tesznek a személyes biztonságuk és a vagyontárgyaik megőrzése érdekében?
- Szükség esetén milyen lehetőségeik vannak a segítségkérésre, segítségnyújtásra?
- Milyen biztonságérzetet növelő erőforrások lehetnek még, és ezek hogyan mozgósíthatók?
- Milyen törekvéseik, terveik vannak a biztonságérzetük fokozása érdekében?
- Mit várnak a rendőrségtől?

A felmérés célja a lakossággal való olyan közvetlen kapcsolatteremtés volt, amelyben közvetítő helyzet – azaz törvénybe ütköző cselekmény – nélkül is megjelenik a rendőrség. Fontos elem volt annak feltérképezése, hogy milyen

tenyezők járulhatnak hozzá a külterületen élő lakosság biztonságának növeléséhez.

A válaszokból kitűnt, hogy megoldást, segítséget kívülről várnak. Olyanoktól, akik törvényi felhatalmazásuknál fogva hatékonyabban léphetnek fel a bűnözés megfékezése érdekében, így elsősorban a rendőri, polgárőri, határőri, illetve mezőőri jelenlét fokozását tartják fontosnak.

A szükséges technikai fejlesztéseknél a legtöbben a telefon igényét emelték ki, ami „nem csak a kommunikációs igényt fejezi ki, de az is jelezheti, hogy az emberek szubjektív biztonságérzetét növelheti annak tudata, hogy van eszközük segítségkérésre”⁴.

Az összegzés szerint kirajzolódott, hogy „a lakosság biztonságérzetének egyik fő összetevője a rendőri jelenlét, a rendőr és a lakosság kapcsolata, amely a rendőr büntügyi érzékenységét is feltételezi. Az információcsere, az együttműködés a településen lakókkal eredményesebbé teheti a felderítést és a megelőző, felvilágosító munka eredményességét, csökkentheti a törvénysértések számát, és pozitívan hat a feljelentési készség alakulására is, lehetővé teszi a lakosság problémáinak megismerését és a megoldáshoz való segítségnyújtást.”⁵

Az elemző-értékelő munka során körvonalazódott, hogy a probléma kezelésének egyik legfontosabb láncszeme az információk érintettekhez történő minél gyorsabb továbbítása (lehet), ebben meghatározó szerepük lehet a helyi önkormányzatoknak. „Az önkormányzatokkal való együttműködésben a gazdaszemlélet, a helyi érdekelttség, a területért való felelősség, az életközelség javítása, az alkalmazkodási gyorsaság, az ügyfélcentrikusság, a profiltisztítás – a nem rendőri feladatok átadása, a bűnmegelőzésben rejlő lehetőségek teremthetik meg az együttes munka, a biztonság feltételeinek javítását.”⁶

Következő lépésként ezek az igények hívták életre a rendőrségi kezdeményezésre épülő, széles körű együttműködésen alapuló *civil* (későbbi nevén *közbiztonsági*) *hírláncot*, amelynek megvalósításában és kivitelezésében, az összefogás megteremtésében kiemelkedő feladat hárul a helyhatóságokra. A felmérés megállapítása szerint ugyanis az információk beszerzése és továbbítása érdekében a munkába be kell vonni a tanyai lakossággal folyamatos kapcsolatot tartó, velük napi szinten érintkező személyeket, így elsősorban a

---

⁴ Schádné Zámolyi Judit: Helyi szerveződések szerepe a lakosság biztonságérzetének növelésében. Kézirat. 1998, 7. o.

⁵ Uo. 10. o.

⁶ Uo. 12. o.

posta külterületen szolgálatot teljesítő dolgozóit, a szociális szféra munkatársait, a háziorvosokat, a Volán helyi gépjárművezetőit, a tanyai boltok eladóit, a mezőőröket, a vadásztársaságok tagjait.

A bűncselekmények felderítése és megelőzése céljából az információcsere folyamatába és a feladat-végrehajtásba való bevonással emellett kiemelt szerep hárul a polgárőr csoportokra, továbbá a határőr-kirendeltségek állományára is.

Az előbbiekhöz kapcsolódva az ezredfordulón a megye valamennyi kistéleplési polgármestere részére ajánlás készült a civilszervezetek bevonásának lehetőségeiről, majd 2001-ben a program végrehajtásában részt vevők az *első tanyakonferencia* keretében vitatták meg a kezdeti tapasztalatokat és a fejlesztés irányait.

2002–2003-ban a konferencia eredményeit is felhasználva, a külterületen elkövetett bűncselekmények struktúráját és dinamikáját figyelembe véve a rendőri erők koncentrációjával egyfajta *tanyai járőrszolgálat* indult el a megyében, ami a később bevezetett külterületi járőrszolgálat elődjének tekinthető.

A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság külterületen végzett megelőzési tevékenységének újabb összegzésére 2004 júniusában, a Mórahalmon rendezett, *Pusztázó* nevet viselő második tanyakonferencián került sor. Fontos momentum, hogy a külterületi biztonsági program híre ebben az évben külföldre is eljutott, az Európai Bűnmegelőzési Hálózat konferenciáján lehetőség nyílt ugyanis a projekt lényegének ismertetésére.

Az ötlet és annak megvalósítása elnyerte a tagországok elismerését, ezzel ajánlásként bekerült az *Európai bűnmegelőzési projektek kézikönyvébe*.

Pusztázgató néven 2007-ben újabb *konferencia* adott lehetőséget az elért eredmények bemutatására. Ezt megelőzte egy a térségre vonatkozó hatékonysági vizsgálat tanyagondnokok és polgárőrök bevonásával. A tapasztalatokat felhasználva a következő két esztendőben a projekt és az együttműködés elemei folyamatosan bővültek, alkalmazkodva az aktuális helyzethez, az újabb és újabb feladatokhoz.

A program továbbfejlesztése

A külső és a szervezeten belüli változások figyelembevételével, a határőrség és a rendőrség integrációjából adódó szakmai lehetőségekre is építve a tanyaprogramot érintően a *2009-es év* egyik jelentős feladata a továbblépés lehetőségeinek megtalálása volt. Ennek alapját egy szakmai helyzetfelmérés adta. Az év elején minden külterületen szolgálatot ellátó kolléga *értékelő jelentést* készített a következő szempontok alapján:

- a területen lévő tanyaingatlanok és a lakosság száma;
- a közbiztonsági, közlekedésrendészeti helyzet; gyakori, illetve kiemelt bűncselekmények, szabálysértések (a lakosság biztonságérzetét jelentősen befolyásoló konkrét cselekmények rövid leírása);
- a rendőrség és a lakosság kapcsolata (panaszok, bejelentések felvételének rendje, jelzőrendszer működése), a rendőrség tevékenységének lakossági megítélése;
- társhatóságokkal, civilszervezetekkel történő együttműködés jellemzése (vadászok, mezőőrök, polgárőrök stb.);
- szolgálatellátást, munkát akadályozó, hátráltató tényezők (külső, valamint belső, rendőrségi okok);
- javaslatok, ötletek (például bűnmegelőzési, felderítési munka hatékonyságának növelése).

Az értékelő jelentések alátámasztották, hogy a megyén belül a tanyaok térbeli elhelyezkedése is meghatározza a megjelenő problémákat. Más gondokkal szembesülnek a szórványtanyákon, illetve a tanya csoportokban élők, más befolyásolja az államhatárhoz vagy a szomszédos megyék határához közel lakók, vagy a megye belsejében, forgalmas, nemzetközi útvonal mellett tanyaingatlant birtoklók biztonságérzetét. Míg egyik területen az állat-, illetve a terménylopástól való félelem a döntő, addig a másikon a házalók megjelenése, a csalóktól való tartás befolyásolja a lakosság szubjektív biztonságérzetét. Az államhatárnál élőknek a legnagyobb nehézséget az illegális migrációval összefüggésben elkövetett jogsértések okozzák.

A kollégák által beküldött értékelések kitérnek arra is, hogy a külterületen élők között jelentős számban találhatók idős, egyedül élő személyek, akik számára a biztonságot a személyes kapcsolatok mellett a megfelelő jelzőkészülékek, mobiltelefonok megléte jelentheti.

Mindezekre figyelemmel a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya 2009 áprilisában összeállított egy *külterületi járőrszolgálatra* vonatkozó komplex projektet. A járőrszolgálat bűnmegelőzési szerepének egyik fő momentumja, hogy annak keretében a legfontosabb közbiztonsági, határrendészeti, bűnmegelőzési információkat személyesen lehet megosztani a lakossággal. Ez a személyes kapcsolat a közvetlen kommunikáció, az információcsera révén elősegítheti a még hatékonyabb feladattervezést és -ellátást is. A járőrzés októberben Mórahalmon és térségében kezdődött el.

A külterületi járőrszolgálatokon – amelyek mára az összes rendőrkapitányság illetékességi területét lefedik – a szóbeli tájékoztatás mellett a Csongrád

Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya által összeállított úgynevezett *Bárka biztonsági csomag* átadására is sor kerül a felkeresett tanyákon. A „pusztázáskor” Bárka közbiztonsági kártyát, Bárka biztonsági matricát, egy Pusztázó elnevezésű információs kiadványt, valamint egy határrendészeti brosúrát kapnak az itt élők. A csomag eleme továbbá a közintézményekben elhelyezhető vagyonvédelmi plakát. A tapasztalatok szerint alkalmanként öt–kilenc tanya meglátogatására van lehetőség, esetenként harminc–hatvan perc prevenció célú beszélgetéssel, illetve tájékoztatással, figyelemfelhívással.

Emellett sor kerül egy anonim, tizenhárom kérdésből álló biztonsági kérdőív kitöltésére is. A külterületi kérdőívek a közbiztonsági helyzet megítélésére vonatkoznak, egyszersmind azt is mérik, milyen vagyonvédelmi eszközöket alkalmaznak a lakosok, illetve mennyire ismerik a segélyhívó telefonszámokat. E *felmérés* állandó eleme a járőrszolgáltatnak, a kérdőívek feldolgozása a Csongrád megyei tanyaprogram folyamatos fejlesztéséhez, a továbblépéshez ad alapvető támpontokat.

2009 novemberében *Bárkával Pusztázó* néven a Szegedi Tudományegyetem támogatásával rendeztük meg a IV. *tanyakonferenciát*, amelyen az elért eredmények összefoglalásán túl tapasztalatcserére is lehetőség nyílt. A hasonló adottságú szomszédos megyék tanyaprogramjának bemutatása mellett *Szenti Tibor* Hódmezővásárhelyen élő író és néprajzkutató tartott előadást a tanya múltjáról és XXI. századi létjogosultságáról.

2010 tavaszán a külterületi járőrszolgálatot kiterjesztettük a Csongrádi kistérségre is, ahol a Csongrád és Térsége Polgárőr Szervezet helyi kezdeményezésben megvalósuló külterületi információs bázist hozott létre, pontosan felmérve a külterületi ingatlanok helyzetét és állapotát.

A program egész megyére kiterjedő működése érdekében azután 2010 szeptemberében sor került egy egységes *intézkedési terv* (Intézkedési terv a külterületen élő tanyai lakosság biztonságának fokozása érdekében végzett rendőri tevékenység hatékonyságának növelésére) kidolgozására, ennek alapján minden rendőrkapitányságnak fel kellett mérnie az illetékességi területén élő tanyai lakosság közbiztonsági veszélyeztetettségét, és a megállapításokat felhasználva ki kellett dolgozniuk egy a helyi problémákhoz és lehetőségekhez igazított programtervet. A feladatok eredményes végrehajtása érdekében minden kapitányságon kijelöltek *külterületi összekötő tisztet*, aki felelős a tanyaprogram helyi szintű kidolgozásáért, koordinálásáért, a végrehajtásáért, illetve a bűnmegelőzési osztálynak havonta összeállított összefoglaló jelentések készítéséért.

Az intézkedési terv meghatározta az úgynevezett külterületi grémiumok létrehozását is. A Tanyakabinet a rendőrkapitányok helyi kezdeményezésére szükség szerint évente egyszer, illetve kétszer ül össze, hogy értékelje a külterületi, tanyás térségek közbiztonsági helyzetét. A fórum lehetőséget ad a különböző intézmények, szakhatóságok tapasztalatainak cseréjére, az aktuális problémák megvitatására, a bűnmegelőzést segítő információs bázisok erősítésére, valamint a kontaktszemélyek elérhetőségét tartalmazó listák aktualizálására. Összetétele változó, tagjai a rendőrkapitányok, a külterületen feladatot ellátó kollégák, az önkormányzatok feladattal érintett munkatársai, a közbiztonsági hírláncban érintett szervezetek vezetői, az egyházak képviselői. A grémium által ajánlott időpont a tavaszi mezőgazdasági munkák megkezdése, illetve a téli időszak, kiemelten az ünnepek előtti hetek, tekintettel arra, hogy közbiztonsági szempontból mind a két terminusban fokozott veszélyhelyzetnek van kitéve az itt élő lakosság.

A 2011-es esztendőben a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya további adatgyűjtő tevékenységet is folytatott, ekkor felmértük Csongrád megye hatvan településének *segélyhívó készülékekkel való ellátottságát*, azok műszaki paramétereit. Ugyancsak ebben az időszakban sikerült megszerezni a kapitányságok illetékességéhez tartozó közigazgatási területek külterületeire vonatkozó térképeket, amelyek a külterületi járőrszolgálatok útvonalainak tervezését, azok kivitelezését, kritikus helyzet kialakulásakor pedig az azonnalos reagálást is segítik.

Az esztendő jelentős projekteleme volt továbbá a Csanytelek község lakosságától érkező igénymegfogalmazásra reagálva a településen élők *szubjektív biztonságérzetének felmérése*, amely jól reprezentálja a későbbi, más településeken végzett mintavételeket is. A Dél-alföldi régióban fekvő Csanytelek az ország leghosszabb községe, Csongrád városától tizennégy, a megyeszékhelytől harminchat kilométerre található. A lakosság jelentős része gazdálkodásból él, jellemző a szántóföldi növénytermesztés, valamint a nagy területre kiterjedő főlíás zöldség- és virágtermesztés. A közbiztonsági kérdőívek kitöltésében negyvenkilencen vettek részt, őket pszichológusok módszertani felkészítésben részesítették. A felkészítés az alapvető technikai ismeretek mellett kitért az állampolgárokkal történő kapcsolatfelvételtelre, a kérőívek kitöltésével összefüggő lényeges kommunikációs technikák elsajátítására is. A pszichológusokkal történő konzultáció, az esetlegesen felvetődő kérdések megvitatása folyamatos volt. A felmérés során a település közigazgatási területén ötszázötvenöt ember, a lakosság húsz százalékanak megkérdezésére került sor.

A vizsgálat eredményei szerint a külterületen élők mindennapi problémája a Csongrádi Rendőrkapitányság feladatellátásában is jelentősen visszatükröződik, e térségben a tanyaprogram a kezdetek óta széles körű társadalmi összefogással működik. A terület sajátossága a fóliás növénytermesztés. A község egyedi településszerkezetével összefüggésben az itt folyó melegházi növénytermesztésből adódóan sok olyan ingatlan található, amely többoldali nyitottsága miatt kedvezőbb lehetőséget nyújthat a potenciális bűnelkövetőknek. Mindezek mellett – a statisztikai adatokkal és a *Bárka* közbiztonsági felmérések eredményeivel is alátámasztva – megállapítható, hogy a település nem tekinthető bűnügyileg fertőzöttnek. Mindazonáltal erősíteni kell a lakosság biztonsággal kapcsolatos felelősségérzetét, ismereteit, a közbiztonság helyi alakításában nélkülözhetetlen szerepét, a Szomszédok Egymásért Mozgalom jelentőségét. A főként mezőgazdaságból élő közösséget a visszatérő belvizes időszakok is jelentősen terhelik, mivel Csanytelek a kiemelten veszélyeztetett települések közé tartozik. A közbiztonság tágabban vett értelmezésénél a létbiztonságot, a környezetbiztonságot veszélyeztető tényezők is jelentős szerepet kapnak, tekintettel arra, hogy e tényezők olyan lakóhelyet, megélhetést fenyegető objektív faktorok, amelyek adott esetben ellehetetlenítik a közösségek megélhetését, egzisztenciáját.

Mint már szó volt róla, a megye külterületi programjának újabb átalakításához az új lendületet egy a prevenció munkában érintett szervezetek összefogásával megvalósuló sikeres pályázat adta. 2011 második felében a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által meghirdetett TÁMOP 5.6.1.C-11/2, *Csongrád megyei összefogás a bűnmegelőzés és az áldozatsegítés érdekében* című pályázatra nyújtott be projekttervet a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság. A pályázatban a Csongrád Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara mellett konzorciumi tagként vesz részt a főkapitányság.

A projekt kapcsán kapott pénzügyi támogatásból a következő esztendő külterületi prevenció munkájának legfontosabb feladatait finanszírozhatjuk. Lehetőség van a program olyan új elemekkel történő bővítésére is, amelyek a lakosság szubjektív biztonságérzetét alapvetően kedvező irányba mozdítják el. A 2012 őszén induló és két évig tartó projekt elemei között a tanyaprogram komplex továbbfejlesztése, szituációs bűnmegelőzési eszközök beszerzése, valamint különböző típusú szakmai továbbképzések szervezése szerepel.

Nyolcszáz *elektronikus ajtóék* beszerzésére is lehetőség nyílt, ezek kiosztása a rendőrkapitányságokkal együttműködve a külterületi járőrszolgálatokon 2013-ban kezdődött el.

A kapott támogatás a külterületi vagyonvédelmi *kiadványok* bővítésén túl egy biztonsági eszközöket bemutató brosúra elkészítését is lehetővé teszi.

Az elmúlt esztendőök prevenciók munkájának tapasztalatai azonban azt is igazolták, hogy a lakosság számára alapvető fontosságú, hogy a vagyonvédelmi lehetőségekről ne pusztán szóban vagy írásban kapjanak tájékoztatást, hanem lehetőség szerint gyakorlati megoldásokkal segítsük biztonságuk megteremtését. A társas- és magánházak elérhető, praktikus és egyszerű vagyonvédelmi megoldásai mellett ezért a tanyák és a mezőgazdasági épületek védelmét segítő technikai berendezések alkalmazásának lehetőségeit bemutató rövid prevenciók filmek forgatása kezdődött meg.

A projekt meghatározó eleme volt még az úgynevezett *krízisintervenciók csoport* létrehozása. Megalakulására 2012 decemberében, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság adventi ökumenikus lelki napján került sor. A csoport szükség szerint a súlyos, élet elleni bűncselekmények sértettjeinek, valamint a másodlagos áldozati körnek (hozzátartozók, munkatársak, szomszédok stb.) kíván segítséget nyújtani. Csongrád megyében a kiemelten súlyos, az állampolgárok biztonságérzetét fokozottan irritáló és veszélyeztető, élet és testi épség elleni bűncselekmények aránya az összbűnözést tekintve nem számottevő, ugyanakkor egy ilyen esemény hatása az érintetteknél sokszor évekig, évtizedekig tetten érhető. A bűncselekmények sértettjei, de az áldozatok hozzátartozói sem mindig tudják önállóan feldolgozni az őket váratlanul érő traumát. Ez kihathat egészségi és lelki állapotukra, problémát okozhat a családi életükben, munkájukban is.

A projekttel olyan támogató rendszer kezdte meg működését, amely a problémák kezelése érdekében szabályozza az együttműködés formáit, és az egyes eseteknek megfelelően dolgozza ki a leghatékonyabb közreműködést. A szakemberekből álló csoport szükség szerint a támogatási körbe bekerülő áldozatok közvetlen környezetét is felkészíti az empatikus bánásmódra, a segítségnyújtásra, az érintett hétköznapi életritmusba való visszavezetésére. A krízisintervenciók csoport fellépésére a rendőrség készenléti (forrányomos) szolgálatának jelzése alapján kerül sor, ha azt a bűncselekmény körülményei indokolják. A csoport tagja a rendőrség bűnmegelőzési munkatársa, aki a nyomozást vezető parancsnokkal és a sajtóreferenssel együttműködve dönt a médiatájékoztatásról, ezt egyeztetve a családtagokkal. A helyszíni információk alapján javaslatot tesz a krízisintervenciók csoport szükséges tagjainak értesítésére, összehívására. További résztvevő az áldozatsegítő munkatárs, aki a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló vonatkozó jogszabályok alapján tájékoztatja az érintetteket az Igazságügyi

Szolgálat szolgáltatásairól, azok elérésében konkrét segítséget nyújt nekik. A csoport munkájában szerepe lehet még egyházi személynek is, aki igény szerint vigaszt és támogatást nyújt a rászorulóknak, tájékoztatja őket az adott vallási közösség hitéletéről, folyamatos kapcsolatot tart a családdal.

Fontos szakmai feladatot lát el a csoport pszichológusa, aki felméri a bűncselekmény okozta trauma súlyosságát, segítő beszélgetéssel csökkenti az elsődleges sokkhatásokat, és ha szükséges, együttműködik a további kezelések megszervezésében. Ezen együttműködő szakemberek véleménye alapján kerülhet sor további állami, önkormányzati és civilszervezetek képviselőinek bevonására. A pályázatban megfogalmazott elképzelések szerint a krízisintervenció csoport a büntetőeljárás teljes folyamatában követi a sértett, illetve az áldozat állapotának, körülményeinek alakulását, lehetőség szerint megelőzve a másodlagos áldozattá válást is.

Ez a típusú támogatásrendszer kiemelkedően fontos lehet a külterületen élő, az áldozattá válás szempontjából egyébként is veszélyeztetett személyek esetében, ezért a krízisintervenció csoport munkája több szállal kapcsolódik a tanyaprogram működéséhez is.

2013-ban elkészült a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar szociológiai tanszéke által elvégzett *kutatás* a projekthez kapcsolódó tevékenységek hatásának mérésére. A munka a megye két jelentős tanyás térségére – Mórahalom, Hódmezővásárhely – vonatkozóan is vizsgálta a lakosság közbiztonságérzetét. *„A felmérés összesítését követően megállapítható, hogy a lakosság közbiztonságérzetével kapcsolatos elégedettségét elsősorban az emberek személyes vagy családi érintettsége határozza meg. Az emberek eltérően értékeli lakókörzetük, településük és az ország közbiztonságát. A legkedvezőbben lakókörzetüket ítélik meg, településüket már rosszabbnak látják, s messze alacsonyabbnak értékeli az ország közbiztonságát. A környéken történt közbiztonságot veszélyeztető eseményekről elsősorban szomszédjaiktól, ismerőseiktől értesülnek. Az országban történtek tekintetében viszont már egyértelműen a médiából tájékozódnak, megítélésüket a médiahatás formálja.”*

A pályázat nyújtotta lehetőségek – a következő néhány esztendő feladatellátását tekintve – reményeink szerint igen hatékonyan járulhatnak hozzá a tanyán élő lakosság szubjektív biztonságérzetének növeléséhez.

---

⁷ A TAMOP 5.6.1.C-11/2-2011-0023 projekthez kapcsolódó tevékenységek hatásának mérése. Kutatási jelentés Szegedi Tudományegyetem szociológiai tanszék, 2013, 90. o.

A tanyaprogram mint bűnmegelőzési jó gyakorlat

A kezdetektől fontos szerepet játszó szellemiség és együttműködés mellett mára új elem is bekerült a Bárka csoport szótárába, ez pedig az innováció. A jövőben a változó körülményekhez igazodva, ezek együttes hatására építve folytatjuk a megkezdett munkát, ami a tanyaprogram folyamatos átalakítását is jelenti.

Bízunk benne, hogy hasznos elemekkel tudtuk és tudjuk bővíteni a társadalmi bűnmegelőzés eszköztárát. Ezt erősítik mindazon hazai és külföldi pozitív visszajelzések, amelyekben a tanyaprogram indulása óta időről időre részesül.

Ezek közül két elismerést mindenképpen meg kell említeni: 2004-ben a főkapitányságnak lehetősége nyílt a külterületi biztonsági program lényegének ismertetésére az *Európai Bűnmegelőzési Hálózat konferenciáján*. A tanyaprogram a rendezvényen elnyerte a tagországok elismerését, ezzel ajánlásként bekerült az *Európai bűnmegelőzési projektek kézikönyvébe*.

2013-ban a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság *Biztonságban a külterületeken* címmel nyújtott be pályázatot az Európai Unió SELPE-projektjében Valencia Rendőri Egysége által meghirdetett száz legjobb gyakorlat projektre. A spanyol fél döntése alapján a Magyarországról beérkező pályázatok közül hazánkat a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság tanyaprogramja képviselhette. A SELPE-szemináriumon tizenhat közösségi rendészeti programról kaptak tájékoztatást a meghívott országok képviselői. A személyes találkozáskor a delegált államok különböző szakmai témákat is megvittattak, illetve értékes információkhoz jutottak egymás tevékenységéről. Mindeme tapasztalatok hosszú távon hozzájárulnak a Magyarországon végzett bűnmegelőzési munka hatékonyságának növeléséhez, ezáltal a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítása érdekében végzett prevenciók munkáinak fejlesztéséhez is. A SELPE spanyolországi szemináriumát követően részt vehettünk a Szófiában megrendezett zárókonferencián is.

Mindezek mellett a program ajánlásként szerepel az EUCPN Titkársága által 2013-ban kiadott *Európai Bűnmegelőzési Eszköztár kézikönyvében* is. A kiadványt a december 10–13. között, Litvániában megrendezett, a „legjobb bűnmegelőzési gyakorlatok” prezentálására lehetőséget adó konferencián mutatták be.

Megállapítható, hogy a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság külterületi biztonsági programja a nemzetközi mezőnyben is megállta a helyét. A

résztvevő országok képviselői érdeklődéssel fogadták a térségben kuriózumnak számító tanyaprogram prezentációját. A tizenhét éve működő projekt kitűnő magyar példája volt annak a közösségi rendészeti tevékenységnek, amelynek szerepe az Európai Unióban jelenleg is előnyt élvez.

A nemzetközi mezőnyben a program egyfelől egyedülállóan bizonyult, hiszen egy sajátosan magyar településszerkezet lakói biztonságérzetének növelését szolgálja. Mindamellet nemzetközi viszonylatban is jól alkalmazható prevenció megoldásokat kínál, így kisebb átdolgozással számos egyéb terület, például nyaralóövezet, borházak, pincék, farmok stb. védelme érdekében is adaptálható.

A tanyaprogram ismertetését bevezető idézetet továbbfűzve összegzőként elmondható, hogy a külterületen élők elszigeteltsége, nehézségei, a tanya mint élettér speciális nehézségei ellenére ez a településtípus a magyar nemzeti örökség részeként kiemelten védendő érték az ott élő lakosokkal együtt – az ő esetükben az együttműködésen, a tevékeny prevenció összefogáson alapuló célzott feladatellátás segítheti leginkább a biztonság megteremtését.